

Det ideologiske foredrag ved åpning av Rikstinget på Voss, 24 oktober 2020.

Høyverdige Storkommandør!

Ærverdige Ridder!

Verdige Sendemenn!

Brødre Riddere!

Gratulerer med dagen til dere og til FN som fyller 75 år i dag!

Jeg vil åpne med en liten historie fra virkeligheten. En god venn og Ordensbroder Johnny Thorin hadde flyttet fra Tønsberg til Trondheim. Jonny var mangeårig medlem i Losje IX Tønsberg og var denne Losjes Drott i flere år. Tønsberglosjen var vår fadderlosje, og slik ble det knyttet sterke bånd mellom disse Losjene den første tiden. Johnny var gift med Gerd, trønderjente og svært aktiv i Losje Valkyrjen. Da de begge ble pensjonister, valgte de å flytte til Trondheim. Hus ble solgt og hus ble kjøpt, men midt oppi dette fikk Johnny ett sår på foten, som etter hvert utviklet seg til at det gikk infeksjon i såret og Johnny ble innlagt på sykehus. Det ble så ille at leger bestemte at beinet måtte amputeres nedenfor kneet.

Mens Gerd for med flyttelasen til Trondheim, ble Johnny værende på sykehuset i Larvik. Etter en tid ble han overført til St. Olavs hospital i Trondheim. Men den negative utviklingen fortsatte, og Johnny måtte opereres på nytt og på nytt, og beinet ble kortere og kortere. I den tiden besøkte jeg ham ofte, han var deprimert og hadde behov for trøst og oppmuntring. Han kom etter hvert ut av sykehuset og ble med på møtene i vår Losje, der Brødrene stilte opp for ham på alle måter, rullestolen var ikke til hinder. Men Johnny lengtet tilbake til egen Losje og til Tønsberg. Høsten 2009 avtalte Johnny og jeg at vi skulle dra til Tønsberg og være der en uke. Vi hadde en fin uke der, med Losjemøte og Brodertreff.

Så kom hjemreisedagen. På turen skulle vi plukke opp min kone, Kari, som var hos min yngste sønn og hans familie Oslo. Der ble vi invitert til lunsj. For å få Johnny på plass i stua måtte vi bære ham i rullestolen. Der stod mottagelsen, som bl.a. bestod i to smågutter på 7 og 5 år. Syvåringen forsvant fort fra synet av en mann med ett bein, mens femåringen ble stående rett framfor Johnny. Med Johnny plassert i godstolen, sier femåringen:

-Hvor er foten din? Johnny ble litt paff, men svarte at den ble kappet av på sykehuset. Neste spørsmål kom fort: - Hvorfor? -Jo, sier Johnny, - det begynte med et lite sår og så utviklet det seg bare. Så kommer følgende formaning fra femåringen:- Men, neste gang, - neste gang – må du ha på plaster!

Gode Ordensbrødre! Vi må huske å ha på plaster når vi får sår! Femåringens erfaringer skrev seg nok fra siste sommers mange skrubbsår, der mors og fars ansvar, omsorg og kjærlighet var symbolisert i en plasterlapp på foten, eller helst på kneet. Jeg vil ikke påstå om det hadde hjulpet i Johnnys tilfelle, hvem vet? I hans tilfelle var det klart: Det begynte med et lite sår som utviklet seg til at han måtte amputere. Vi snakker også om banesår, noe som fører til et verre utfall. Olav den Hellige ble påført banesår, som førte til hans fall i slaget på Stiklestad. Jesus døde langsomt på korset på Golgata.

I livet kan vi ofte oppleve dette, et lite sår kan til sist bli så stort at det fører til amputasjon. Sår kan være så mangt, ofte konkret, men svært ofte abstrakt. Vi snakker da som regel om sår på sjelen. Det kommer nok som oftest av at noen har **såret oss** med ord og handlinger av negativ karakter. Det kan være ord som er sagt, skrevet eller omtalt av andre mennesker. Det kan ramme oss med stor kraft og slå oss ut i perioder i livet.

Slike ytringer forekommer dessverre også innen vår Orden. Før sammenslåingen på Kongsberg i 2012 opplevde mange Ordensbrødre både sårende, krenkende og til og med hatefulle ytringer fra sine medbrødre. Etter sammenslåingen ble det stille når det gjelder slike ytringer – for en stakkert stund.

En ny ledelse ble valgt på Rikstinget på Steinkjer i 2017. Storkommandør og hans kollegium har ført et aktivt arbeid for Ordenens vel og beste. Til dette Riksting har Storkommandør og hans kollegium lagt ned, etter min mening, et fantastisk arbeid for å rette opp «feila fra i går», med andre ord: å få orden på saker som skulle blitt rettet opp for lenge siden. I noen kretser i vår Orden har dette blitt oppfattet som svik mot våre idealer, ødeleggende for vår Orden og hvis dette gjennomføres, vil det være slutten på Ordenen Riddere av Det Hvite Kors. Rundt saksgangen har det haglet med sårende og krenkende ytringer, ja, også hatefulle ytringer. Men som alltid, en sak har to sider, og i **konflikter** er det alltid to parter, og som regel taper begge. Kanskje er det nå på tide at noen enhver burde gå i seg selv. **Skjønt - å gå i seg selv er en skummel affære. Kanskje er det ingen hjemme?**

Hva skjer mine Ordensbrødre? Har vi glemt formaningene fra symbolgradene? Skulle ikke vi være:

- Trofaste ?
- Rettskafne ?
- Sanne ?

Gode Ordensbrødre, har du tenkt over at det er den visdom du er i besittelse av, som til sist gjenspeiler ditt liv. - Hvordan du fremstår. - Hvordan du takler forskjellige situasjoner, og hvordan du oppfattes blant dine Ordensbrødre.

Det er nettopp dette som er ment, når vi oppfordres til å dra nytte av de **lærdommer** vi har mottatt i vår Orden. Det at forståelse og innsikt bearbeides sammen med den kunnskap vi har opparbeidet og mottatt, på en slik måte at vi drar nytte av den. Eller for å si det på en annen måte:

Bearbeidet slik at produktet blir visdom og klokskap.

Etter min mening mottar vi vår **Ridderlighet** knelende foran Drott ved opptagelsen i 3.Grad, når han ber oss om:

VÆR TROFAST - VÆR RETTSKAFFEN - VÆR SANN

Gode Ordensbrødre!

Da er det til slutt hver enkelt Broder som bestemmer fortsettelsen!

Moral, mine Brødre, er den måten vi **etterlever** gitte lover, regler og normer på! Skulle det da være så vanskelig å forstå at disse lover, regler og normer må være **riktige og i samsvar** med det fundament som vår Orden og Konstitusjon bygger på?

Vi må ta i bruk vårt moralske kompass på vår videre ferd gjennom livet! På hvert eneste møte hører vi:

- La sann moral alltid være vårt høyeste formål.

I tillegg må vi ta i bruk plasteret, mine Ordensbrødre. Vi må plastre små og store sår, utvendig og innvendig. **Plaster som er laget av plikt, ansvar, kjærlighet og omsorg.** Vi må hindre at sårene fører til amputasjon. Det fortjener ikke vi og ikke vår kjære Orden! Vi har alle inngått en **PAKT** med Ordenen Riddere av det Hvite Kors. Denne pakt består av **plikt, ansvar, kjærlighet og tillit.**
PAKT.

Gjennom lange perioder i mitt liv har jeg sunget i sangkor. Det har vært barnekor, skolekor, blandakor og mannskor. Det har alltid gitt meg mye; fellesskap, sangglede og en sterk følelse av ytre og indre harmoni. For noen år siden måtte jeg kaste inn kortene i Trondhjems mannskor, ikke fordi jeg ikke trivdes, men fordi jeg fikk store hørselsproblemer. Jeg hørte ikke stemmene rundt meg, og jeg følte at jeg ikke var samstemt med resten av koret. Det var ikke noen trøst at andre sa at de hadde det på samme måte. For meg var det **tapet av harmoni** som ble avgjørende. Samstemtheten var borte for mine ører, - **disharmonien** hadde tatt over.

I et sangkor er **harmon**i av stor betydning. Det kan også sies om stemningen ellers i ulike sammenhenger. La oss gå tilbake til vår egen Losje og vår Orden. Her oppleves det veldig klart når det er harmoni, på møtene, i fellesskapet vi har, i organisasjonen. Og vi merker fort når disharmonien har fått innpass, når uenigheten kommer til overflaten, når det snakkes i krokene, og når du føler at nettopp du holdes utenfor. Da kreves **det ledelse og mot** til å finne tilbake til det harmoniske miljø.

Etter min mening består **et harmonisk miljø** av mennesker som har **vilje til å tilpasse seg** de notene de har foran seg, og holde seg på notelinjene og til sin stemme. Gjør alle det, og i tillegg lytter til de rundt seg og prøver å finne den riktige tonen, ja da blir det samstemthet og samklang. Broder Kantor er opptatt av at musikken skal forsterke de gode opplevelsene vi har på våre møter. Det gjør han ved å velge de riktige innspillingene vi har til rådighet i det rituelle, og ved å velge musikk som høver til det som fremføres av Embetsmennene til enhver tid. Sammen gjør dette våre møter til en harmonisk opplevelse, **som maner oss til ro, stillhet, ettertanke og samstemthet.**

Gode Ordensbrødre! - Vi må begynne å leve etter våre hjerters befalinger. Vi må stanse opp og tenke oss om. Vi må prøve å etterleve våre høyeste idealer og vi må prøve å bringe disse ut til andre. Vi må la kjærligheten få plass i våre hjerter. Gode Ordensbrødre, vi må begynne med å bli aktivt lyttende.

Å lytte er en god egenskap, ja nærmest en kunst vil jeg si.

Lytt til meg.

*Når jeg ber deg lytte til meg,
og du begynner å gi meg råd
gjør du ikke hva jeg ber deg om.*

*Når jeg ber deg lytte til meg,
og du forteller meg
hvorfor jeg ikke må føle som jeg gjør,
så tramper du på mine følelser.*

*Når jeg ber deg lytte til meg,
og du synes du bør gjøre noe
for å løse mine problemer,
så gjør du galt mot meg
hvor merkelig det enn kan lyde.*

*Kanskje er det derfor
at bønn er godt for noen mennesker,
fordi Gud er taus og ikke gir råd
eller prøver å ordne ting for oss.
Han lytter og tror at du selv kan klare det.*

*Så lytt til meg – hør hva jeg sier.
Hvis du ønsker å tale til meg
så vent bare noen minutter til det blir din tur,
og jeg lover deg, jeg skal høre på deg.*

*Kanskje skulle vi skrive oss det råd bak øret.
Og kanskje skulle vi lære oss å lytte noe
mer til hverandre – lytte riktig.
Lytte med hjertet.*

Gode Ordensbrødre! Dette var mine ord til dere på starten av en viktig dag for vår Orden. De kom fra hjertet! Lykke til med arbeidet til Ordenens vel og beste i dag og i fremtiden!

Voss 24.10.2020

Peder J. Smehaug
Ridder i Senatet RHK Norden